

Az Európai nyúl (*Oryctolagus cuniculus*) genetikai forrásainak feltárása és megőrzése. Első eredmények és megállapítások.

[*Evaluation and conservation of European rabbit (Oryctolagus Cuniculus) genetic resources. FIRST results and Inferences*]

BOLET G.¹, BRUN J.M.¹, MONNEROT M.², ABENI F.³, ARNAL C.⁴, ARNOLD J.⁵, BELL D.⁶, BERGOGLIO G.³, BESENFELDER U.⁷, BOSZE S.⁸, BOUCHER S.⁵, CHANTELOUP N.⁹, DUCOUROUBLE M.C.¹⁰, DURAND-TARDIF M.¹¹, ESTEVES P.J.^{12,13}, FERRAND N.^{12,13}, GAUTIER A.², HAAS C.⁷, HEWITT G.⁶, JEHL N.¹⁴, JOLY T.¹⁵, KOEHL P.F.¹⁴, LAUBE T.¹⁰, LECHEVESTRIER S.¹⁰, LOPEZ M.⁴, MASOERO G.³, MENIGOZ J.J.⁵, PICCININ R.¹⁶, QUENEY G.², SALEIL G.¹, SURRIDGE A.⁶, van der LOO W.¹⁷, VICENTE J.S.¹⁸, VIUDES de CASTRO M.P.¹⁹, VIRAG J.S.²⁰, ZIMMERMANN J.M.⁵

¹ Institut National de la Recherche Agronomique (INRA), SAGA, BP 27. F31326 Castanet-Tolosan Cedex, France. bolet@toulouse.inra.fr

² Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS), CGM, Avenue de la Terrasse. F91198 Gif sur Yvette Cedex, France

³ Istituto Sperimentale per la Zootecnia (ISZ), Via Pianezza, 115. 10151 Torino, Italy

⁴ Universidad de Zaragoza (UNIZAR), Facultad de Veterinaria, Miguel Servet, 177. S50013 Zaragoza, Spain

⁵ Fédération Française de Cuniculture (FFC), 28 rue du Rocher. F75008 Paris, France

⁶ University of East Anglia (UEA), School of Biological Sciences, NR4 7TJ. Norwich, Great Britain

⁷ Interuniversitäres Forschungsinstitut Für Agrarbiotechnologie (IFFA), Konrad Lorenz Strasse 20. A3430 Tulln, Austria

⁸ Agricultural Biotechnology Center (ABC), Institute for Animal Science, PO Box 411, Gödöllő H2101, Hungary

⁹ Institut National de la Recherche Agronomique, PAP, F37380 Nouzilly, France

¹⁰ Centre d'Enseignement Zootechnique (CEZ), Ecole d'Aviculture, Parc du Château, F78120 Rambouillet, France

¹¹ Bureau des Ressources Génétiques (BRG), 16 rue Claude Bernard. F75231 Paris Cedex 05, France

¹² Faculdade de Ciências do Porto (FCUP), Departamento de Zoologia e Antropologia Praça Gomes Teixeira. P4050 Porto, Portugal

¹³ Centro de Estudos de Ciencia Animal (CECA/UP), Campus Agrário de Vairão. P4480 Vila do Conde, Portugal

¹⁴ Institut Technique de l'Aviculture (ITAVI), 28 rue du Rocher. F75008 Paris, France

¹⁵ Institut Supérieur d'Agriculture Rhône Alpes, 31 Place Bellecour. F69288 Lyon Cedex 02, France

¹⁶ Entente Européenne d'Aviculture et de Cuniculture, Rabbit Section, Wilhelminastraat 8. 6351 GN Bocholtz, The Netherlands

¹⁷ Vrije Universiteit Brussel (VUB), Institute of Molecular Biology, Evolutionary Immunogenetics Research Group, 65 Paardestraat, Genesius-Rode. B1640, Belgium

¹⁸ Universidad Politécnica (UPV), Ciencia Animal, Camino de Vera, 14, PO Box 22012. S46022 Valencia, Spain

¹⁹ Universidad Miguel Hernandez, Division de Produccion Animal. S03312 Orihuela, Spain.

²⁰ Institute for Small Animal Research (KATKI), PO Box 417, Gödöllő. H2101, Hungary

World Rabbit Science, 2000, 8 (Suppl. 1), 281-317

Összefoglalás – Európában, a nemzeti nyúltenyésztő szövetségek 60 elismert nyúlfajtát tartanak nyilván. Ezeket azonban ritkán hasznosítják a kereskedelmi célú nyúlhús termelésben, ami inkább kimondottan a hústermelésre szelektált vonalakkal történik. Egy, az INRA által koordinált Európai program (RESGEN CT95-060) indult az említett fajták részletesebb leírására és közülük kiválasztott 10 fajta esetében a genetikai eltérések és a termelési mutatók értékelésére. A program első eredményeit mutatja be ez a cikk. A felmérés erre a célra kidolgozott és hat nyelven elkészült kérdőív segítségével készült, amelyet a tenyésztő szövetségek és a FAO nemzeti központjai terjesztettek és gyűjtöttek össze. A válaszok összesítése során nyert adatokból került kialakításra a fajtákkal kapcsolatos történeti, morfológiai, elterjedtségi és tenyésztési információkat tartalmazó adatbank. Eddig 11 országból több mint 150 nemzeti szinten nyilvántartott fajtáról tartalmaz adatokat. Ez az adatbank hamarosan hozzáférhetőek lesznek az EAAP és a FAO (DAD-IS) weboldalakon.

A részletes vizsgálatra a következő tíz fajta került: Argenté de Champagne /Világos nagyezüst/, Belgian Hare /Belga vitás/, Chinchilla /Csincsilla/, English /Angol tarka/, Fauve de Bourgogne /Burgundi vörös/, Flemish Giant /Falmand óriás/, French Lop /Francia kosorrú/, Himalayan /Himalája/, Thuringer /Tübingiai/, Vienna White /Bécsi fehér/, továbbá a Magyar óriás és Spanyol óriás, valamint egy kontrol vonal az INRA-tól.

A fajták közötti és fajtákon belüli genetikai változatosság jellemzését hat laboratóriumban végzik. Ehhez különböző genetikai markereket használnak: mitokondriális DNS, mikroszatellitek (28 génhely), fehérje polimorfizmusok - amelyeket a gén termékek szintjén (25 gén) vagy molekuláris szinten (kappa kazeinek) vizsgálnak -, immunglobulin és MHC gének. Az előzetes analízis a fajták közötti erőteljes genetikai különbségeket mutat, némi fajtán belüli szerkezet kialakulása mellett. A házinyúlfajták allél változatossága összességében azonban sokkal alacsonyabb, mint a vadon élő üregi nyulaké, és ezt az eltérést elsősorban az immunglobulin gének allélszámának jelentős csökkenése okozza.

A termelési mutatók értékelését 5 kísérleti nyúltelepen végzik, közülük háromban a közös kontrol fajta értékelésével egyidejűleg. A szaporasági mutatók a legtöbb vizsgált fajta esetében alacsonyak voltak, kivéve a kistestű fajták termékenységét. Az előzetes eredmények a fajták között található jelentős különbségekre utalnak a növekedés, a vágott test és a húsminőség vonatkozásában. Néhány fajta rendelkezik olyan egyedi jellemzővel is, amelynek akár gazdasági jelentősége is lehet. Megkezdődött egy kriobank kialakítása is, azzal a céllal, hogy a részletesen megismert fajták is megőrzésre kerüljenek, a kihalással veszélyeztetettek mellett. Mostanáig ebben a kriobankban 8 fajtát képviselő 1500 fagyasztott embrió és 360 ondóminta került elhelyezésre.

